

महाराष्ट्र शासन
संसदीय कार्य विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक: विमंअ-०२१८(३)/प्र.क्र.१८८/पाच,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : २६ ऑक्टोबर, २०१८

पहा :- शासन परिपत्रक, संसदीय कार्य विभाग, क्रमांक : विमंअ-०२१८(३) /प्र.क्र.१८२/ पाच,
दिनांक २२ ऑक्टोबर, २०१८.

शा स न प रि प त्र क

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे सन २०१८ चे तिसरे (हिवाळी) अधिवेशन, विधानभवन, मुंबई येथे सोमवार, दिनांक १९ नोव्हेंबर, २०१८ पासून अभिनिमित्तित करण्यात आले आहे. प्रस्तुत अधिवेशनासंदर्भातील कामकाज प्राथम्यक्रमाने हाताळण्याबाबतच्या सूचना सचिव, संसदीय कार्य विभाग यांनी संदर्भाधिन परिपत्रकान्वये दिलेल्या आहेत. विधानमंडळाच्या उभय सभागृहांच्या कामकाजामध्ये कोणत्याही बाबींच्या अनुषंगाने कोणत्याही विभागाचा मुद्दा केव्हाही उपस्थित होऊ शकतो सबब संबंधित मुद्यांवर तातडीने कार्यवाही होण्यासाठी **विभागांच्या सचिवांची उपस्थिती** मुंबई येथे तसेच, आवश्यकता असेल, त्यावेळेस विधानमंडळाच्या सभागृहाच्या गॅलरीत देखील **अनिवार्य** आहे. विधानमंडळ अधिवेशन काळात सभागृहात ज्या दिवशी त्यांच्या विभागांशी संबंधित महत्त्वाचे प्रश्न, लक्षवेधी सूचना, अर्धा तास चर्चा, पुरवणी मागण्यांवरील चर्चा व मतदान आणि इतर महत्त्वाचे कामकाज असेल, त्या दिवशी विभागाच्या सचिवानी सभागृहातील अधिकारी गॅलरीमध्ये निश्चितपणे उपस्थित रहावे व अन्य सभागृहात निकटतम वरिष्ठ अधिकाऱ्यास उपस्थित ठेवावे. तसेच, सभागृहातील चर्चेमध्ये उपस्थित होणाऱ्या मुद्यांबाबतची माहिती संबंधित मा. मंत्री / राज्यमंत्री महोदयांना **तात्काळ** उपलब्ध केली जाईल, याबाबत दक्षता घ्यावी.

२. वर नमूद बाबी विचारात घेता, सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव यांनी अधिवेशनाच्या कालावधीत मुंबई येथे निश्चितपणे उपस्थित रहावे. परंतु काही अनिवार्य कारणांमुळे, त्यांना मुंबई बाहेर दौऱ्यावर जाणे भाग पडल्यास, त्यांनी माझी व त्यांच्या संबंधित मंत्र्यांची पूर्वानुमती घ्यावी व त्यांच्या अनुपस्थितीत विधानमंडळ कामकाज पार पाडण्यासाठी जबाबदार अधिकाऱ्याची नियुक्ती करावी.

३. विधानमंडळाच्या विधानसभा आणि विधानपरिषद सभागृहात तारांकित / अतारांकित प्रश्न, लक्षवेधी सूचना, महाराष्ट्र विधानपरिषद नियम ९३ अन्वयेच्या सूचना, स्थगन प्रस्ताव, औचित्याचे मुद्दे, विशेष उल्लेख इत्यादी संसदीय आयुधांच्या माध्यमातून उपस्थित करण्यात आलेल्या बाबींसंदर्भात शासनाकडून कार्यवाही करण्याचा कालावधी विधानसभा आणि विधानपरिषद नियमांद्वारे विहित करण्यात आलेला आहे. तथापि, अशाप्रकरणी, त्याचप्रमाणे सभागृहात शासनाच्यावतीने देण्यात आलेल्या आश्वासनांवर विहित कालावधीत कार्यवाही न झाल्यामुळे, सन्माननीय सदस्यांकडून नापसंती व्यक्त करण्यात येते. तसेच, त्यासंदर्भात

मा. पीठासीन अधिकारी वेळोवेळी बैठका घेऊन अथवा पत्राद्वारे शासनाला संबंधीतांविरुद्ध कडक कार्यवाही करण्याबाबत निदेश देतात. या पार्श्वभूमीवर सन्माननीय सदस्यांनी विविध संसदीय आयुधांद्वारे उपस्थित केलेल्या बाबी विहित कालावधीत निकाली काढण्याच्या तसेच अशा कोणत्याही बाबी प्रलंबित रहाणार नाहीत याची दक्षता घेण्याच्या सूचना, मी स्वतः प्रशासकीय विभागांच्या सचिवांसमवेत घेतलेल्या आढावा बैठकांमध्ये वारंवार दिल्या आहेत.

४. पूर्वोक्त परिच्छेदात नमूद केलेली वस्तुस्थिती लक्षात घेता, सन्माननीय सदस्यांकडून विविध आयुधांद्वारे उपस्थित करण्यात आलेल्या बाबींची उत्तरे परिपूर्ण आणि सर्वसमावेशक असतील तसेच, सदर उत्तरे विहित मुदतीत विधानमंडळ सचिवालयास / संबंधीत सन्माननीय सदस्यांना पाठविली जातील आणि आश्वासनपूर्ती अहवाल विहित मुदतीत सादर केले जातील याची सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव/ व सचिवांनी व्यक्तीशः दक्षता घ्यावी. या अनुषंगाने केलेल्या कार्यवाहीचा आढावा घेऊन त्याची माहिती दर आठवड्याच्या पहिल्या दिवशी मला अवगत करावी.

५. विविध संसदीय आयुधांद्वारे उपस्थित करण्यात आलेली आणि वरीलप्रमाणे कालमर्यादा आखून दिलेली कोणतीही बाब सदर कालमर्यादेपलीकडे प्रलंबित राहिल्यास, संबंधीत विभागाच्या सचिवांविरुद्ध कडक कारवाई करण्यात येईल. याची कृपया नोंद घ्यावी.

तसेच, उपरोक्त सूचनांचे काटेकोरपणे अनुपालन करावे.

प्रस्तुत शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१८१०२६१५०५०२५०१५ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(दिनेश कुमार जैन)

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय मंत्रालय, मुंबई.
३. सह सचिव, मुख्य सचिवांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई
४. सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. सर्व मंत्रालयीन विभाग.
६. निवड नस्ती.